Monimenetelmäinen tutkimus kotouttamistoimenpiteiden toimivuudesta

Mika Ala-Kauhaluoma, Sari Pitkänen, Jukka Ohtonen, Farid Ramadan,
Lotta Hautamäki, Mirkka Vuorento & Hanna Rinne

Helsinki 12.4.2018

Kuntoutussäätiö

Käsikirjoituksen sisällysluettelo (pääraportti)

1. Johdanto
2. Tutkimustehtävä ja aineistot
3. Maahanmuuttajien kotouttaminen ja työelämäosallisuus
4. Kotoutuminen talouden, koulutuksen ja työllisyyden näkökulmista
5. Toimiva ja vaikuttava kotouttaminen Suomessa
6. Kotouttaminen ja integrointi Ruotsissa ja Saksassa
7. Johtopäätöksiä ja kehittämisehdotuksia

Lähteet

Työllistymisen kannalta kannattavia ja toteuttamisen arvoisia kotouttamistoimenpiteitä?

Työmarkkinoiden koulutuskysyntä = kotoutumisen tavoitetila?

Yhden keskiasteen työttömyysvuoden
- ansiomenetys 30 000 €
- eläkemaksut 7 300 €
- kertymätön vero 8 000 €
- sosiaaliset tulonsiirrot 15 500 €

Alhaisen koulutuksen (perusaste) aiheuttama lisätyöttömyys 11 % -yksikköä toisen asteen koulutukseen verrattuna = 38 000 'koulutustyötöntä' vuonna 2016
Ansionmenetys + eläke 1,4 mrd. €, verot 306 milj. €

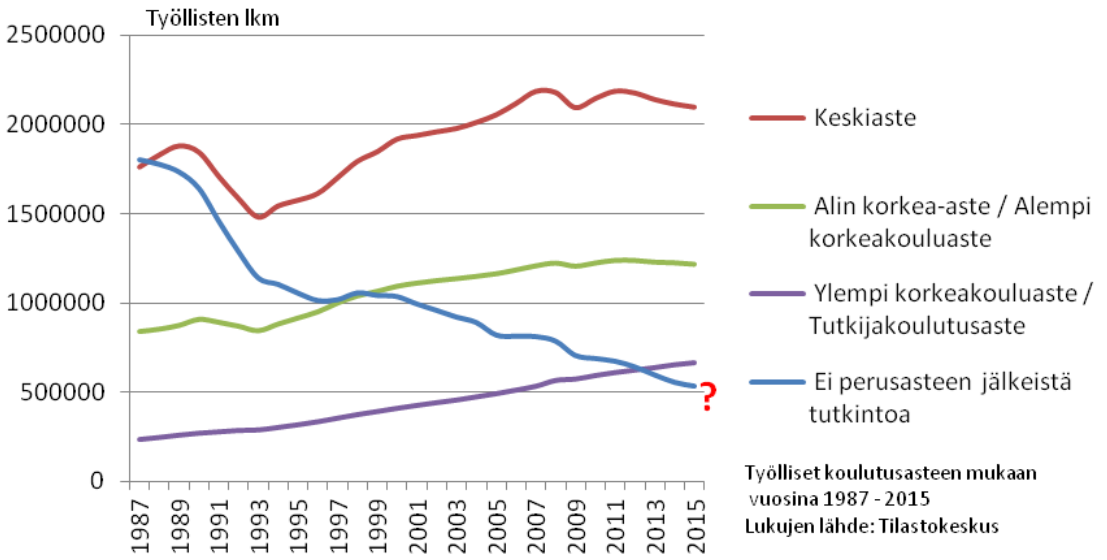

Työlliset koulutusasteen mukaan vuosina 1987 - 2015
Lukujen lähde: Tilastokeskus

Pelkän perusasteen suorittaneet % ikäluokasta (2014) = nykytila

Pelkkä perusaste maahanmuuttajasukupolvissa:
1. sukupolvi: 57 %
2. sukupolvi: 32 % Alikoulutus lähes puolittuu
(Indikaattori-ikä 29 v N= 37 000 ja 311)

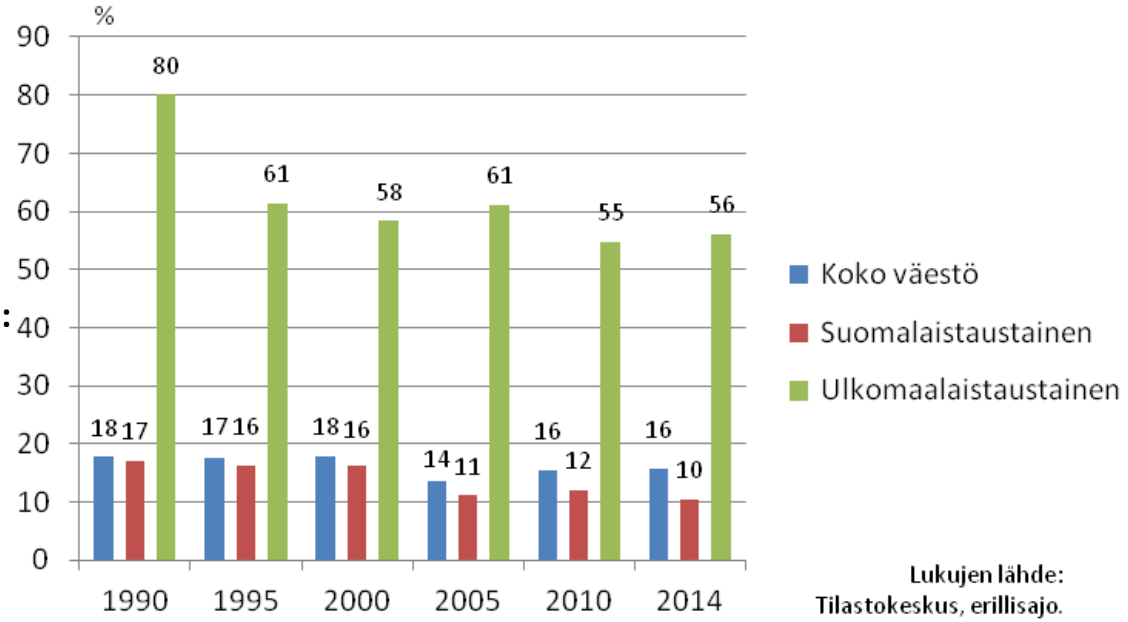

Lukujen lähde: Tilastokeskus, erillisajo.
Korkeintaan perusassteen koulutuksen suorittaneet 29 -vuotiaat osuutena ikäluokasta.

Kehittämisehdotukset 1/2: Eri sektoreiden maahanmuuttopolitiikkaan liittyvän yhteistyön tasolla

- ✓ **Maahanmuutto-ohjelman valtakunnallisen seurannan kehittäminen** siten, että maakuntatasolta kootaan yhdenmukaisten mittareiden avulla tietoa poikkihallinnollisen kotouttamistyön toimeenpanosta ja onnistumisesta.
- ✓ **Valtion roolin säilyttäminen kotouttamistyön ohjauksessa**, jotta kotouttamistyön tieto-ohjaus, arviointi ja seuranta tukisivat kotouttamistoimien vaikuttavuutta.
- ✓ **Kotouttamistyötä tekevien järjestöjen rahoituksen pysyvyyden edistäminen** kohdentamalla enemmän STEAn toiminta-avustusta maahanmuuttotyöhön ja huomioimalla kotoutumista edistävä työ kuntien järjestöavustuksissa.
- ✓ **Paikallisella tasolla maahanmuuttajien kotoutumiseen panostaminen sekä sote-palveluiden että kuntien työllisyyttä edistävien palveluiden ja muiden kuntapalveluiden tasolla**. Kuntatasolla on tarpeen **vahvistaa koordinoivaa otetta maahanmuuttotyössä**, joka koskettaa jokaista sektoria.
- ✓ **Oppilaitosten roolin vahvistaminen poikkihallinnollisessa kotoutumistyössä**. Tarvetta on entistä vahvemmalle kunta-valtio-järjestöt-oppilaitokset – yhteistyölle, jotta osaamisen tunnistaminen kehittyisi: **osaamisen tunnistaminen eri vaiheissa ja kytkeytyminen toisiinsa**

Kehittämisehdotukset 2/2: Kotoutumista tukevien palveluiden tasolla

- ✓ Paikallistasolla kotoutumista tukevien **palveluiden koordinointi ja palvelukokonaisuuksien rakentuminen** (yhdistelmässä työllistymistä tukevat palvelut, kielikoulutus, koulutus ja työ sekä aktiivista osallistumista tukevat palvelut)
- ✓ **Kotoutumispalveluihin liittyvän ohjauksen ja yhden luukun periaatteen palveluiden kehittäminen** erilaisille maahanmuuttajaryhmille.
- ✓ Panostus **TE-palveluissa ja tulevissa kasvupalveluissa keinoihin, joiden on tutkitusti vaikuttavan myönteisesti maahanmuuttajien työllistymiseen** (mm. palkkatuettu työ, työhönvalmennus, kotoutumiskoulutus)
- ✓ Panostus palveluihin, jossa **maahanmuuttajia työllistetään mentoreiksi** toisille maahanmuuttajille.
- ✓ **Työperäisten maahanmuuttajien ja kansainvälisten opiskelijoiden kielikoulutuksen ja palvelupakettien kehittäminen**.
- ✓ **Kielenopetuksen edelleen kehittäminen**: kielikurssitarjonta ja soveltuvuus erilaisille maahanmuuttajaryhmille.

Kuntoutussäätiö